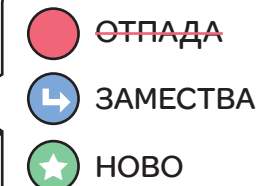

ПРОМЕНИ В УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО **ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА VII КЛАС** (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

~~Годишен брой часове за изучаване на учебния предмет химия и опазване на околната среда в VII клас – 54.~~

↳ Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет *химия и опазване на околната среда* в VII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

★ Търси, извлича, подбира, обобщава и осмисля информация от различни по формат текстове (непрекъснат – писмена реч, организирана в изречения, структурирани в абзаци; прекъснат – таблица, графика, диаграма, списък, изображение и др.; смесен – комбинация от прекъснат и непрекъснат текст), включително и дигитални, за изпълнение на определени задачи.

ПРОМЕНИ В УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА VIII КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ В РЕЗУЛТАТ НА ОБУЧЕНИЕТО СИ УЧЕНИКЪТ:
Строеж и свойства на веществата	<ul style="list-style-type: none"> ~~Свързва броя на протоните и неутроните в ядрото на даден атом с неговите атомен номер и масово число.~~

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

ТЕМИ	КОМПЕТЕНТНОСТИ КАТО ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	НОВИ ПОНЯТИЯ
1. Строеж на веществото <i>Подтемите отпадат</i>	<ul style="list-style-type: none"> ~~Представя чрез текст, схема или таблица строежа на електронната обвивка на атомите на първите двадесет елемента от периодичната система (таблица).~~ ↳ Представя чрез текст, схема или таблица строежа на електронната обвивка на атомите на първите три периода от периодичната система (таблица). ~~Свързва броя на електронните слоеве в атомите на елементите от първите три периода на периодичната система (таблица) с номера на периода.~~ ~~Свързва броя на електроните във външния електронен слой на атомите на елементите от първите три периода на Периодичната система (таблица) с номера на групата.~~ ↳ Свързва строежа на електронната обвивка (брой електронни слоеве и брой електрони във външния слой) за елементите от първите три периода на периодичната таблица с мястото им в нея (период и група). ★ Описва образуване на водородна връзка между молекули. 	Няма промяна
2. Свойства на металите и на техни съединения <i>Подтемите отпадат</i>	Няма промяна	★ основен хидроксид
3. Свойства на неметалите и на техни съединения <i>Подтемите отпадат</i>	Няма промяна	алотропни форми

ТЕМИ	КОМПЕТЕНТНОСТИ КАТО ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	НОВИ ПОНЯТИЯ
4. Опазване на околната среда	Няма промяна	Няма промяна

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

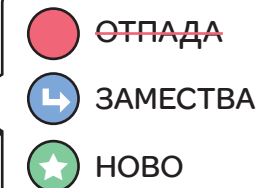
~~Годишен брой часове за изучаване на учебния предмет химия и опазване на околната среда в VIII клас – 36.~~

↳ Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет *химия и опазване на околната среда* в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

★ Разбира, използва, съпоставя, оценява и осмисля различни по формат текстове (непрекъснат – писмена реч, организирана в изречения, структурирани в абзаци; прекъснат – таблица, графика, диаграма, списък, изображение и др.; смесен – комбинация от прекъснат и непрекъснат текст), включително и дигитални, за изпълнение на определени задачи.

ПРОМЕНИ В УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА IX КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ В РЕЗУЛТАТ НА ОБУЧЕНИЕТО СИ УЧЕНИКЪТ:
Класификация на веществата и номенклатура	<ul style="list-style-type: none"> • ~~Съставя наименования на някои производни на въглеродородите (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по структурна формула, като прилага номенклатурата на IUPAC.~~ ↳ Наименува някои органични съединения (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по структурна формула, като прилага номенклатура на IUPAC. • ~~Разпознава по структурна формула въглеродороди (алкани, алкени, алкини, бензен) и техни производни: алкохоли, карбонилни съединения и карбоксилни киселини.~~ ↳ Разпознава по структурна формула въглеродороди (алкани, алкени, алкини, бензен) и кислородсъдържащи органични съединения: алкохоли, феноли, карбонилни съединения и карбоксилни киселини.
Строеж и свойства на веществата	<ul style="list-style-type: none"> • ~~Свързва общи свойства на производни на въглеродородите с функционалната група.~~ ↳ Свързва общи свойства на органични съединения с функционалната им група.
Значение на веществата и опазване на околната среда	<ul style="list-style-type: none"> • ~~Описва приложението в практиката на органични съединения: горива, разтворители, полупродукти за химическо производство и продукти за бита.~~ ↳ Описва приложението в практиката на органични съединения: горива, разтворители, продукти за бита.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

ТЕМИ	КОМПЕТЕНТНОСТИ КАТО ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	НОВИ ПОНЯТИЯ
1. Въглерод и негови неорганични съединения <i>Подтемите отпадат</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ~~Записва с химични формули съединения на въглерода и образува наименованията им по дадено означение.~~ ↳ Записва с химични формули неорганични съединения на въглерода и образува наименованията им по дадено означение. • ~~Описва взаимодействията на въглерод с кислород и с водород (до метан) и ги изразява с химични уравнения.~~ ↳ Описва взаимодействията на въглерод с кислород и ги изразява с химични уравнения. 	Няма промяна
2. Величини и зависимости <i>Подтемите отпадат</i>	Няма промяна	Няма промяна

ТЕМИ	КОМПЕТЕНТНОСТИ КАТО ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	НОВИ ПОНЯТИЯ
<p>3. Въглеродороди</p> <p><i>Подтемите отпадат</i></p>	<p>Няма промяна</p>	<p>изомери</p>
<p>~~4. Производни на въглеродородите~~</p> <p>4. Кислородсъдържащи органични съединения: алкохоли и феноли, карбонилни съединения, карбоксилни киселини</p>	<ul style="list-style-type: none"> ~~• Разпознава по дадена структурна формула производни на въглеродородите: алкохоли, карбонилни съединения, карбоксилни киселини, амини и аминокиселини.~~ ↳ Разпознава по дадена структурна формула кислородсъдържащи органични съединения: алкохоли, фенол, карбонилни съединения, карбоксилни киселини. ~~• Съставя наименования на някои производни на въглеродородите (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по структурна формула, като прилага номенклатурата на IUPAC и записва формула по дадено наименование.~~ ↳ Наименува някои кислородсъдържащи органични съединения (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина) по дадена структурна формула, по номенклатурата на IUPAC и записва формула по дадено наименование. ~~• Извлича и сравнява информация за физични свойства на производни на въглеродородите (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина, салицилова киселина, глицин).~~ ↳ Извлича и сравнява информация за физични свойства на кислородсъдържащи органични съединения (метанол, етанол, фенол, метанал, пропанон, етанова киселина, бензоена киселина, салицилова киселина). ~~• Извлича и анализира информация от различни източници във връзка с физиологичното действие и приложението на метанол, етанол, 1,2-етандиол, глицерол, нитроглицерин, фенол, метанал (формалдехид), ацетон, оцетна киселина и други карбоксилни киселини (мравчена, салицилова, бензоена, млечна).~~ ↳ Извлича и анализира информация от различни източници във връзка с физиологичното действие и приложението на метанол, етанол, 1,2-етандиол, глицерол, нитроглицерин, фенол, метанал (формалдехид), пропанон, (ацетон), оцетна киселина и други карбоксилни киселини (мравчена, млечна, бензоена, салицилова). ~~• Използва качествени реакции за откриване и доказване на етанол, глицерол и алдехид в различни продукти.~~ ↳ Използва качествени реакции за откриване и доказване на фенол, глицерол и алдехид в различни продукти. ~~• Изразява с химично уравнение образуване на дипептид от две молекули α-аминооцетна киселина (глицин).~~ ~~• Извлича и представя информация от различни източници за участието на α-аминокиселините в изграждането на пептиди и белтъци.~~ 	<p>аминогрупа, аминокиселини, пептиди</p>

ТЕМИ	КОМПЕТЕНТНОСТИ КАТО ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	НОВИ ПОНЯТИЯ
<p>~~5. Органични вещества в природата и в практиката~~</p> <p>5. Органични вещества в природата и в практиката: мазнини, сапуни и синтетични миещи вещества, въглеhidрати, аминокиселини и белтъци</p>	<ul style="list-style-type: none"> ~~• Представя чрез схема или таблица по-важни химични свойства на мазнините – хидролиза, осапунване, хидриране.~~ ↳ Представя чрез схема или таблица по-важни химични свойства на мазнините – хидролиза (осапунване), хидриране. ~~• Описва сапуните като соли на висшите мастни киселини.~~ ↳ Описва сапуните като соли на висшите мастни карбоксилни киселини. ★ Разпознава по дадена структурна формула α-аминокиселини. ★ Изразява със структурна формула дипептид, по дадени формули на две еднакви или различни α-аминокиселини. ★ Извлича и представя информация от различни източници за участието на α-аминокиселините в изграждането на пептиди и белтъци. 	<p>★ аминокиселини, пептиди</p>

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

~~Годишен брой часове за изучаване на учебния предмет химия и опазване на околната среда в IX клас – 54.~~

↳ Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет химия и опазване на околната среда в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

★ Разбира, използва, съпоставя, оценява и осмисля различни по формат текстове (непрекъснат – писмена реч, организирана в изречения, структурирани в абзаци; прекъснат – таблица, графика, диаграма, списък, изображение и др.; смесен – комбинация от прекъснат и непрекъснат текст), включително и дигитални, за изпълнение на определени задачи.

ПРОМЕНИ В УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА X КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ В РЕЗУЛТАТ НА ОБУЧЕНИЕТО СИ УЧЕНИКЪТ:
Химични процеси	<ul style="list-style-type: none"> ~~• Описва състоянието на равновесие при обратими химични процеси и предвижда влиянието на различни фактори върху система в химично равновесие.~~ ↳ Описва състоянието на химично равновесие и предвижда влиянието на различни фактори върху система в химично равновесие. ~~• Предлага оптимални условия за протичане на обратими химични реакции.~~ ↳ Предлага оптимални условия за получаване на по-висок добив.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

ТЕМИ	КОМПЕТЕНТНОСТИ КАТО ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	НОВИ ПОНЯТИЯ
1. Характеристики на химичните процеси <i>Подтемите отпадат</i>	<ul style="list-style-type: none"> ~~• Описва качествено влиянието на температурата и концентрацията на взаимодействащите вещества върху скоростта на химичните процеси.~~ ~~• Описва влиянието на катализаторите върху скоростта на химичните процеси.~~ ~~• Описва качествено влиянието на концентрацията на катализатора (при хомогенна катализа) и на повърхността на катализатора (при хетерогенна катализа) върху скоростта на процеса.~~ ↳ Описва качествено влиянието на концентрацията на взаимодействащите вещества, температурата и присъствието на катализатори при хомогенен и хетерогенен катализ върху скоростта на химичните реакции. ~~• Описва състоянието на равновесие при обратими химични процеси и влиянието на различни фактори върху система в химично равновесие.~~ ↳ Описва състоянието на химично равновесие и предвижда влиянието на различни фактори върху система в химично равновесие. 	~~необратими и обратими химични процеси~~

ТЕМИ	КОМПЕТЕНТНОСТИ КАТО ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	НОВИ ПОНЯТИЯ
<p>2. Разтвори и химични реакции във водни разтвори</p> <p><i>Подтемите отпадат</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ~~Описва влиянието на температурата и налягането върху разтворимостта на веществата (твърди, течни и газове) във вода по таблични или графични данни.~~ ↳ Описва влиянието на температурата и налягането върху разтворимостта на веществата във вода по таблични или графични данни. ● ~~Определя окислител и редуктор в примери на окислително-редукционни процеси, протичащи в разтвор.~~ ↳ Определя окислител и редуктор в примери за окислително-редукционни процеси, протичащи в разтвор. 	<p>електролити, хидролиза</p>
<p>3. Класификация на химичните процеси и на веществата</p> <p><i>Подтемите отпадат</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ~~Разграничава по състав и свойства въглеродороди и производни на въглеродородите (алкохоли, феноли, алдехиди, кетони, карбоксилни киселини), както и съединения с важни биологични функции (мазнини, въгле-хидрати, аминокиселини и белтъци).~~ ↳ Разграничава по състав и свойства въглеродороди, кислородсъдържащи органични съединения (алкохоли, феноли, алдехиди, кетони, карбоксилни киселини), съединения с важни биологични функции (мазнини, въгле-хидрати, аминокиселини и белтъци). 	<p>Няма промяна</p>
<p>4. Приложни аспекти на химията в областта на материалите</p> <p><i>Подтемите отпадат</i></p>	<p>Няма промяна</p>	<p>материали, вулканизация</p>
<p>5. Опазване на околната среда</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ~~Описва основни задължения на гражданите и институциите в Република България за опазване на околната среда.~~ ● ~~Анализира статистически данни за тенденции в изменението на наблюдавани показатели за околната среда.~~ ↳ Анализира данни за тенденции в изменението на показатели за състоянието на околната среда. 	<p>Няма промяна</p>

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

~~Годишен брой часове за изучаване на учебния предмет химия и опазване на околната среда в X клас – 72.~~

↳ Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет химия и опазване на околната среда в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

★ Разбира, използва, съпоставя, оценява и осмисля различни по формат текстове (непрекъснат – писмена реч, организирана в изречения, структурирани в абзаци; прекъснат – таблица, графика, диаграма, списък, изображение и др.; смесен – комбинация от прекъснат и непрекъснат текст), включително и дигитални, за изпълнение на определени задачи.